

JAAR	GEBEURTENISSEN
1811	Afschaffing van de strafbaarheid van gelijkgeslachtelijke seks door de invoering van het Franse wetboek van strafrecht, de Code Pénal .
1911	Invoering van art. 248bis als onderdeel van zedelijkheidswetgeving. Op homoseksuele contacten van een volwassen man of vrouw met een minderjarige jonger dan 21 jaar staat maximaal vier jaar gevangenisstraf. Voor heteroseksuele contacten is dat vanaf 16 jaar toegestaan. Met jongeren beneden de 16 jaar zijn alle seksuele contacten verboden (art. 247).
1969	Eerste homodemonstratie tegen art. 248bis op 21 januari 1969 in Den Haag.
1971	Intrekking van art. 248bis , met een ruime meerderheid in zowel de Tweede als de Eerste Kamer . Art. 429quater van het Wetboek van Strafrecht is op 29 maart 1971 in werking getreden waarin staat dat discriminatie op grond van seksuele geaardheid strafbaar is.
1973	De diagnose 'homoseksualiteit' wordt door de Amerikaanse Psychologische Vereniging (APA) officieel geschrapt van de lijst met psychiatrische stoornissen in het psychiatrisch handboek de 2nd Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorder (DSM-II) . Het blijft nog wel staan als 'verstoring van de seksuele oriëntatie' en in een latere versie als 'ego-dystone homoseksualiteit'. Het COC verkrijgt (na twee afwijzingen) rechtspersoonlijkheid in de vorm van de Koninklijke Goedkeuring en daarmee juridische en maatschappelijke erkenning.
1974	Het verbod op homoseksualiteit in de krijgsmacht wordt opgeheven, waardoor het niet langer een afwijzingsgrond is voor militaire dienst .
1981	In september 1981 was "homofilie" in het Voorontwerp van een wet gelijke behandeling (VWGB) als een zelfstandige non-discriminatiegrond opgenomen. De Algemene wet gelijke behandeling (AWGB) zelf werd uiteindelijk in 1994 ingevoerd.
1982	Het begin van een eerste homo-emancipatiebeleid . Heftige gewelddadigheden tijdens de Roze Zaterdag in Amersfoort leiden tot Kamervragen en voor het eerst tot homo-emancipatiebeleid van de Nederlandse regering.
1985	De invoering van art. 28 : het werd mogelijk gemaakt om het geslacht op de geboortakte middels een aantekening te wijzigen.
1986	De remonstranten hebben de huwelijksluiting voor paren van gelijk geslacht opengesteld. Daarmee waren zij de eerste geloofsgemeenschap ter wereld die dit mogelijk maakte.
1987	De diagnose ego-dystonische homoseksualiteit werd verwijderd uit de 3rd Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorder (DSM-III) . Daarbij accepteerde de Amerikaanse Psychologische Vereniging (APA) impliciet een normale, afwijkende kijk op homoseksualiteit op een manier die veertien jaar eerder niet mogelijk was geweest.

JAAR	GEBEURTENISSEN
1990	De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft homoseksualiteit als zodanig verwijderd uit de internationale classificatie van ziekten (ICD-10).
1991	Er komt een extra grond voor groepsbelediging met betrekking tot seksuele geaardheid in art. 137c-e van het Wetboek van Strafrecht en belediging van geloof .
1993	Het is mogelijk voor ouders van een kind met ambivalente geslachtskenmerken om de keuze voor een geslacht drie maanden uit te stellen . Daarna kan in een definitieve akte worden vermeld of het kind man of vrouw is, maar mocht het geslacht nog steeds niet vastgesteld kunnen worden, dan kan het kind ook met een X geregistreerd worden .
1994	De invoering van Algemene wet gelijke behandeling (AWGB) , waarmee diverse vormen van discriminatie van homoseksuelen juridisch strafbaar werden.
1998	Partnerschapsregistratie voor paren van hetzelfde geslacht komt tot stand.
2000	Homo- en lesbische stellen mogen kinderen uit Nederland adopteren .
2001	Openstelling van het burgerlijk huwelijk voor paren van hetzelfde geslacht. Getrouwde transgender personen werden niet langer verplicht om te scheiden als zij door middel van art. 28 het geslacht op de geboorteakte wilde wijzigen. Voorlichting over homoseksualiteit op scholen werd gekozen als belangrijkste methode om sociale acceptatie te realiseren.
2009	Homoseksuele en lesbische stellen kunnen vanaf 1 januari 2009 ook samen een kind uit het buitenland adopteren .
2012	De regering besluit om aan de kerndoelen voor het onderwijs toe te voegen dat aandacht dient te worden besteed aan 'seksualiteit en seksuele diversiteit' .
2014	Afschaffing van de deskundigenverklaring (aanpassing van art. 28 van het Burgerlijk Wetboek). Het officieel wijzigen van het geslacht in de geboorteakte bij transgender personen boven de 16 jaar is niet meer verbonden aan medische behandelingen/ingrepen (zoals: geslachtsaanpassende chirurgie en sterilisatie die onvruchtbaarheid veroorzaken). De administratieve geslachtswijziging wordt nu mogelijk bij de gemeente. Het hoeft niet meer via de rechtbank. Wijziging in Nederlandse ouderschapswetgeving . De wet stelt het juridisch ouderschap van twee vrouwen gelijk aan dat van een heterostel. De partner van de moeder is dan zonder een adoptieprocedure - automatisch of na erkenning - de juridische moeder van het kind. Sociaal ouderschap wordt hierbij als grond voor familierechtelijke rechten en plichten erkend, naast biologisch ouderschap .
2015	Afschaffing van de enkele feit-constructie uit de Algemene Wet Gelijke Behandeling waardoor leraren in het bijzonder onderwijs niet ontslagen mogen worden om "het enkele feit" dat ze homo zijn. 50 gemeentes kregen de titel Regenboogstad . Vanuit dezelfde intentie hebben 11 van de 12 Nederlandse provincies zich tot Regenboogprovincie uitgeroepen.
2016	Maatschappelijke instellingen die zich inzetten voor de gelijke kansen van mannen, vrouwen en lhbt'ers kunnen subsidie aanvragen. Dit kan via de Subsidieregeling gender- en lhbt-gelijkheid 2017-2022 . Maatschappelijke organisaties kunnen de subsidie zowel alleen als in een samenwerkingsverband aanvragen.
2019	Aanscherping van de Algemene Wet Gelijke Behandeling (AWGB) . Per 1 november worden intersekse en transgender personen expliciet wettelijk beschermd tegen discriminatie. Sinds de aidsepidemie in de jaren tachtig werden de regels voor bloeddonatie aangescherpt. De regels voor bloeddonatie door homoseksuele mannen worden in 2019 versoepeld door bloedbank Sanquin . Homo's mogen nu 4 - in plaats van 12 - maanden na hun laatste seksuele contact met een man bloed doneren.

JAAR	GEBEURTENISSEN
2020	<p>'Subsidieregeling kunstmatige inseminatie met donorsemen': vruchtbaarheidsbehandelingen voor alleenstaande vrouwen en lesbische vrouwen worden vergoed. Deze subsidieregeling geldt vanaf 1 april 2020 tot 1 januari 2025.</p> <p>Het kabinet maakt officieel excuses aan alle transgenders die tussen 1985 en 2014 hebben geleden onder de toen geldende Transgenderwet. Slachtoffers die voor 'harde, bijna onmogelijke keuzes zijn gesteld' krijgen een tegemoetkoming van 5.000 euro.</p>
2021	<p>Vereenvoudiging Transgenderwet: wijziging geslacht in geboorteakte wordt makkelijker</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deskundigenverklaring vervalt • De leeftijdsgrens vervalt, zodat ook kinderen jonger dan zestien jaar hun geslachtsregistratie kunnen wijzigen • Mensen die hun wijziging van de geslachtsregistratie doorgeven aan de ambtenaar van de burgerlijke stand kunnen dat doen in hun eigen woonplaats (niet meer de geboorteplaats). <p>In september 2021 werd het mogelijk voor homoseksuele mannen met een vaste partner om bloed te doneren.</p>
2023	<p>De Eerste Kamer heeft ingestemd om seksuele gerichtheid toe te voegen aan artikel 1 van de Grondwet. Daarmee wordt discriminatie op basis hiervan expliciet verboden. Met het besluit van de Eerste Kamer ziet het nieuwe art. 1 GW er zo uit: 'Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele gerichtheid of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.'</p>
2024	<p>Seksuele geaardheid maakt vanaf 2024 niet meer uit bij bloeddonatie. Mannen die seks hebben met mannen kunnen nu dan ook bloed doneren. Voorheen mag dit alleen wanneer zij de laatste 12 maanden alleen seksuele contacten hebben gehad in een relatie met dezelfde persoon.</p> <p>Vanaf 1 januari 2024 kun je je eerste kind als dat op (of na) 1 januari 2024 wordt geboren de achternamen van beide ouders geven. Er mogen niet meer dan twee namen worden gegeven. Deze dubbele achternaam geldt ook voor alle volgende kinderen van dezelfde ouders. Het wordt niet verplicht een dubbele achternaam te kiezen. Er is vanaf 1 januari 2024 ook een overgangsregeling voor kinderen die op (of na) 1 januari 2016 zijn geboren.</p>

Bronnen:

1. [Wikipedia : Homo-emancipatie in Nederland](#)
2. [IHLIA: Bewaar mij voor de waanzin van het recht – brochure](#)
3. [Wikipedia: Artikel 248bis van het Wetboek van Strafrecht](#)
4. [Psychologie Magazine: Homoseksualiteit geen ziekte meer in 1973](#)
5. [Seksediversiteit.nl: Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorder](#)
6. [Wikipedia : Homosexuality in DSM](#)
7. [Vijfentwintig jaar SHK en homobeleid bij Defensie](#)
8. [Nationaal Archief: Inventaris van het archief: Stukken betreffende de toelating van homoseksuelen tot de militaire dienst](#)
9. [Katholieke Universiteit : Een bepaald geslacht : Een onderzoek naar regelgeving inzake beroepsactiviteiten waarvoor het geslacht bepalend is](#)
10. [Adoptie.nl : Gezamenlijk adopteren homostellen mogelijk](#)
11. [Overheid.nl : Officiële Bekendmakingen 30551-5](#)
12. [Overheid.nl : Officiële Bekendmakingen 32365-1](#)
13. [Overheid.nl : Wet verduidelijking rechtspositie transgender personen en intersekse personen](#)
14. [Wikipedia : Wetboek van Strafrecht Nederland](#)
15. [Maximus.nl : Artikel 429quater Wetboek van Strafrecht](#)
16. [Navigator.nl : Artikel 137c Wetboek van strafrecht](#)
17. [Wikipedia Groepsbelediging Nederland](#)
18. [NOS.nl : Geen M of V, maar X: voor het eerst paspoort veranderd in genderneutraal](#)
19. [Wikipedia : Adoptie in Nederland](#)
20. [NTVH : Regels bloeddonatie voor homo- en bi-mannen](#)
21. [TNN : Informatie over Politiek en Beleid](#)
22. [Rijksoverheid: Wijziging geslachtsregistratie](#)
23. [COC : Transgenderwet bestaat vijf jaar](#)
24. [PILP : Meerouderschap: een juridisch factsheet](#)
25. [Wikipedia: Wet lesbisch ouderschap](#)
26. [CPO Radboud Universiteit: column Nieuwe wet lesbisch](#)
27. [Wikipedia : John Blankenstein Foundation](#)
28. [Overheid.nl : Subsidieregeling kunstmatige inseminatie met donor semen](#)
29. [Out of DSM: Depathologizing Homosexuality](#)
30. [Jaarlijkse Herdenking bij Homomonument in teken van lhbt-vluchtelingen](#)
31. [Kabinet maakt excuses voor oude Transgenderwet](#)
32. [Vereenvoudiging Transgenderwet: wijziging geslacht in geboorteaakte wordt makkelijker](#)
33. [In september 2021 werd het mogelijk voor homoseksuele mannen met een vaste partner om bloed te doneren](#)
34. [Donorkeuring en mannen die seks hebben met mannen](#)
35. [Seksuele geaardheid maakt vanaf volgend jaar niet meer uit bij bloeddonatie](#)
36. [Subsidieregeling gender- en lhbt-gelijkheid](#)
37. [Seksualiteit toegevoegd aan Artikel 1 van de Grondwet](#)
38. [Discriminatie in de Grondwet uitgebreid](#)
39. [Welke achternaam kan ik voor mijn kind kiezen?](#)
40. [Mag ik mijn kind 2 achternamen geven?](#)

Colofon:

Samensteller: D. V. Halim, met dank aan Lex van Rens, Thea Sibbel, Connie van Gils en Gemma Rameckers – Amsterdam (oktober 2023).

Vormgeving: D.V. Halim – **Illustratie:** Littleartvector (FreePik)

IHLIA LGBTI Heritage, Oosterdokskade 143 (3e verdieping), 1011 DL Amsterdam, T: 020 523 0837 – E-mail: info@ihlia.nl – Website: www.ihlia.nl

Disclaimer: Hoewel deze factsheet met de grootste zorg is samengesteld uit bovenstaande bronnen, kunnen wij geen garanties geven met betrekking tot de volledigheid, de actualiteit en de juistheid van de weergegeven informatie.

